

2BLACKDOT..

“Esasen konu hep 2 nokta arasındadır”

Haftalık Politik ve Jeopolitik Gelişmeler

8 Aralık 2025 – Sayı 86

Bu hizmet size 2blackdot ve Tema Grup tarafından ücretsiz verilmektedir. Bu yazılanlar yatırım tavsiyesi değildir.

Hazırlayan: Hakan Çalışkantürk

2twoblackdots@gmail.com

<https://www.2blackdots.com>

*** Yasal Uyarı:*** Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; a racı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ve kalkınma bankaları ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde ve yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel olarak sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu yorum ve tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihinize uygun olmayabilir. Bu nedenle sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Gerek bu yayındaki gerekse bu yayında kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucundaki yatırımcıların ve/veya ilgili kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, kar yoksunluğundan, manevi zararlardan ve her ne şekilde olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zarardan dolayı 2blackdot ve Hakan Çalışkantürk sorumlu tutulamaz.

2blackdot haftalık bülteni yönetici özeti:

GR Yunanistan'ın Yeni Savunma Doktrini: "Aşıl'ın Kalkanı"

5 Katmanlı Entegre Savunma Ağı

- Balistik füze savunması
- Orta irtifa hava savunması (SAM)
- Anti-İHA altyapısı
- Kıyı konuşlu gemisavar füze hatları (A2/AD)
- C4ISR – ABD & İsrail destekli komuta kontrol altyapısı

Stratejik Amaç: Ege'de Türkiye'nin manevra üstünlüğünü kırmak, adaları füze ağları ile "karadan kilitleyerek" deniz kontrolünü ele almak.

Türkiye Açısından Risk: Adaların silahlandırılması Lozan/Paris'e aykırı; Türk donanması ve Hava Kuvvetleri için erişim kısıtlayıcı bir savunma çemberi oluşturma girişimi.

Füze ve İHA/Anti-İHA Kapasitesinin Artırılması

Mobil Füze Sistemleri (PULS – 300 km)

- Trakya ve Ege adalarından Türkiye'nin iç bölgelerine yönelik "derin vuruş" kabiliyeti.

Anti-İHA Modernizasyonu

- "Kentavros" sistemi donanma ve kara birliklerinde konumlandırılıyor.
- Her askere İHA eğitimi planlanıyor.

Etki: Türk SİHA üstünlüğüne karşı maliyet-etkin savunma bariyeri kurma hedefi.

Hava Gücü Modernizasyonu

FR Rafale F3R (Meteor & SCALP-EG ile stratejik taarruz yeteneği)

us F-16V Viper (84 uçağın yarısı 2025 itibarıyla modernize edildi)

us F-35A (20 uçak siparişi – 2028'den itibaren teslim)

Sonuç: 2030'a doğru Yunanistan Ege'de niteliksel hava üstünlüğü hedefliyor.

Deniz Gücü: Bölge Hava Savunması Kazanımı

FR Belharra (FDI) Fırkateynleri

- SeaFire AESA radar, 32 Aster-30 füze, gelişmiş sonarlar.
- 2025'te ilk gemi HS Kimon teslim edildi.

Etki: İlk kez Yunan Donanması, Ege'nin üzerinde bölgesel hava savunma şemsiyesi oluşturabiliyor.

ABD, Fransa ve İsrail ile Derinleşen Askerî İttifaklar

us ABD

- Dedeagaç, Larisa, Suda gibi üslerde yoğun ABD varlığı.
- Yunanistan, ABD'nin Doğu Akdeniz'deki lojistik üssüne dönüşüyor.

FR Fransa

- Karşılıklı Savunma Anlaşması (2021) → fiilen Türkiye'ye karşı caydırıcı blok.
- Rafale & Belharra satışları bu ittifakı pekiştiriyor.

İL İsrail

- Anti-İHA, hava savunma kubbesi, PULS sistemleri.
- Üçlü mekanizma: İsrail – Yunanistan – GKRY.

Bölgesel Denklem: AB, NATO, Rusya ve Diğer Aktörler

EU AB

- Stratejik Pusula dokümanı Türkiye'ye karşı Yunan tezlerini gözetiyor.
- Enerji ve güvenlik politikalarında Yunanistan'ın ağırlığı artıyor.

NATO

- Türk-Yunan ihtilaflarında taraf olmuyor; "ayrıştırma hattı" ile kriz yönetimi yapıyor.

RU Rusya

- ABD'nin Yunanistan'daki üslerini sert eleştiriyor.
- NATO içi gerilimi kendi lehine kullanmayı hedefliyor.

TR Türkiye Açısından Genel Değerlendirme

 Artan Askerileştirme: Yunanistan'ın adaları ağır silahlarla donatması, A2/AD hattı oluşturmaları, bölgedeki statükoyu bozuyor.

 Türk MSB'nin mesajı: Türkiye tehdit değildir; ancak yönelen her tehdidi bertaraf edecek güç ve kararlılıktadır.

 Türkiye'nin avantajı: Coğrafi üstünlük, daha geniş savunma derinliği, insansız sistemlerde yüksek kapasite.

 Stratejik ihtiyaç: Askerî caydırıcılığın güçlendirilmesi + diplomasi ve uluslararası hukuk kartının etkin kullanımı.

SONUÇ — Stratejik Resim

- Yunanistan **2030'a kadar Türkiye'yi çevreleyen yüksek teknolojili savunma balonu** kurmayı amaçlıyor.
- ABD–Fransa–İsrail eksenine Atina'nın askeri kapasitesini hızla yükseltiyor.
- Bu durum **Ege'de güç dengesini** Türkiye aleyhine zorlayabilecek gelişmelere yol açıyor.
- Türkiye'nin **itidal, uluslararası hukuk ve caydırıcılık** üçlüsünü dengeli şekilde yürütmesi kritik önemde.

 Özet cümle:“Barışı zayıflık sananlar, barışın kudretini görmedikleri gün pişman olurlar.”

YUNANİSTAN’IN SİLAHLANMA VE TÜRKİYE’Yİ ÇEVRELEME STRATEJİSİ “NATO’NUN GÜNEYDOĞU KANADINDA AKTÖRLER VE JEOPOLİTİK DENGELER”

Giriş

Yunanistan Savunma Bakanı Nikos Dendias’ın son dönemde yaptığı açıklamalar, Ege Denizi’nde yıllardır süregelen Türk-Yunan gerilimine yeni bir boyut kazandırmıştır. Dendias, **Ege’yi yüzlerce adaya konuşlandırılacak seygar füze sistemleriyle “karadan kilitleyeceklerini”** ilan ederek, ülkesinin savunma doktrininde köklü bir değişimi duyurmuştur. Yunanistan, 2020’lerden itibaren kapsamlı bir **askeri modernizasyon programı** ile adalarını birer füze üssüne dönüştürmeyi, insansız hava araçlarına karşı çok katmanlı bir savunma ağı kurmayı ve Türkiye’yi ana tehdit olarak tanımlayan yeni bir strateji izlemeyi hedeflemektedir. Bu açıklamalar **jeopolitik ve jeostratejik açıdan** bölgedeki güç dengelerini etkileyici ve özellikle Türkiye’nin çok yönlü olarak ortaya koyarak tanımladığı ve kırmızı çizgisi olarak belirlediği uluslararası hukuktan kaynaklanan hakları bağlamında ciddi tartışmaları beraberinde getiren bir potansiyel taşımaktadır. (Bu analizde Uluslararası Hukuk boyutuna girilmeyecektir)

Türkiye ve Yunanistan, **NATO müttefiki iki komşu** olmalarına rağmen Ege ve Doğu Akdeniz’de toprak ve deniz yetki alanları, hava sahası, kıta sahanlığı, adaların silahlandırılması gibi bir dizi konuda uzun süredir anlaşmazlık yaşamaktadır. Son birkaç yılda Yunanistan’ın **Fransa, ABD ve İsrail** gibi ülkelerle geliştirdiği savunma iş birlikleri (örneğin 2021 tarihli Fransa-Yunanistan Savunma Anlaşması) ve Doğu Akdeniz’deki hidrokarbon kaynaklarına yönelik adımlar, Türkiye tarafından haklı olarak bir **çevreleme stratejisinin** parçaları olarak algılanmaktadır.

Yunanistan’ın Yeni Savunma Doktrini: “Aşıl Kalkanı” ve Ege’de Füze Stratejisi Ege Savunmasında Paradigma Değişimi: Adalardan “Karadan Kilitleme” Doktrini

2023 yılı sonrasında Yunanistan, klasik savunma anlayışını önemli ölçüde revize eden bir doktrin değişikliğine gitmiştir. Savunma Bakanı Nikos Dendias tarafından ana hatları duyurulan **yeni doktrin**, Ege Denizi’nin korunmasında **ağır deniz ve hava unsurlarından kara konuşlu füze sistemlerine** doğru stratejik savunma anlayışında değişikliği öngörmektedir. Bu kapsamda Yunanistan:

- **Donanmanın statik görevden kurtarılması:** Dendias, *“Ege’yi koruma sorumluluğu artık öncelikle yüzey gemilerinde değil, karada konuşlu uzun menzilli füze bataryalarında olacak”* diyerek önemli bir değişimi ilan etmiştir. Bu sayede milyar Euroluk fırkateyn ve savaş gemilerinin dar Ege Denizi’nde savunma pozisyonunda risk almasının gereksiz olduğu, bunların daha esnek şekilde Doğu Akdeniz’de görev yapabileceği vurgulanmıştır. Nitekim Yunanistan, Fransa’dan tedarik ettiği yeni nesil fırkateynleri (FDI HN – Belharra sınıfı) Ege’de devriye yerine gerektiğinde açık denizlerde güç projeksiyonu yapacak şekilde kullanmayı planlamaktadır.
- **“Adaları füze kalkanına çevirme” planı:** Yeni doktrinin can alıcı unsuru, **Ege adalarına dağıtılacak mobil füze sistemleriyle** bir *“Alan Kapama/A2-AD”* yeteneği oluşturmaktır. Dendias’ın ifadesiyle *“yeni fırkateynler dar Ege’de savunmada kalmak için çok pahalı platformlar; birkaç bin euroluk SİHA’larla bile vurulabilirler. Bu yüzden Ege’yi donanma yerine ağırlıklı karadan, adalara dağılmış seygar füzelerle koruyacağız”* şeklinde özetlenen doktrin, Ege Denizi’ni adeta bir füze ağıyla örmeyi öngörmektedir. Bu çerçevede Yunanistan, *karadan denize ve karadan havaya* etkili modern füze sistemleri tedarikine hız vermiştir. Ada kıyılarına konuşlanacak kıyı savunma füzeleriyle Türk donanmasının Ege’deki hareket alanını kısıtlamak, uzun menzilli hava savunma füzeleriyle de Türk Hava Kuvvetleri’ne karşı bir “parasol” (şemsiye) oluşturmak amaçlanmaktadır. Bu strateji, askeri literatürde **“Anti-Erişim/Alan Engel (A2/AD)”** kabiliyeti olarak bilinir ve küçük ölçekte Yunanistan, Ege’de böyle bir ağ kurmaya çalıştığını ilan etmektedir.
- **Asimetrik tehditlere odaklanma:** Yunan savunma doktrini değişiminin arkasında, **İHA/SİHA teknolojilerinin savaş alanını dönüştürmesi** önemli bir etken olarak görülüyor. Dendias, Türkiye’nin insansız hava araçlarında ulaştığı seviyeye dikkat çekerek *“Eskiden piyadenin silahı tüfekti, şimdi İHA’dır. Edindiğimiz bilgiye göre komşumuzun envanterinde 1 milyondan fazla İHA mevcut”* şeklinde bir beyanla, bu alandaki tehdidin altını çizmiştir. Bu kapsamda **“Kentavros” adı verilen anti-İHA sisteminin** geliştirildiği, Kızıldeniz’de gerçek muharebe ortamında test edildiği ve tüm fırkateynlere entegre edileceği açıklanmıştır (sistemin belirli modifikasyonlarla karada da SİHA’lara karşı kullanılabileceği belirtilmiştir).

Yunanistan'ın deniz bazlı İHA savar sistemi Kentavros (Centauros)

<https://tabyadijital.com/yunanistanin-deniz-bazli-ih-savar-sistemi-kentavros-centauros-nedir/>

Yunanistan ayrıca **her askerin İHA eğitimi alacağı** yeni bir konseptte geçmekten söz etmektedir. Tüm bunlar, Türkiye'nin son yıllarda SİHA teknolojisinde dünya çapında edindiği başarıların Yunanistan'da yarattığı **caydırıcı etkiyi** göstermektedir. Yunan savunma planlamacıları, Türk SİHA'larının bir kriz durumunda Ege'deki pahalı platformları hedef alabileceği endişesiyle, **düşük maliyetli yüksek etkili savunma çözümlerine** yönelmeyi tercih etmektedir. Bu durum Dendias'ın *"1 milyarlık fırkateyni birkaç binlik SİHA vurabiliyor"* sözleriyle açıkça ortaya konmuştur.

- **"Aşıl Kalkanı" Entegre Savunma Ağı:** Yunanistan, yeni doktrine verdiği ismi kadim mitolojiden seçmiştir: **"Aşıl Kalkanı"**. Savunma Bakanı Dendias, bu projeyi *"2030'a kadar tamamlanacak beş katmanlı entegre savunma mimarisi"* olarak tanımlamıştır. Aşıl'ın Kalkanı beş bileşenden oluşacaktır: **(1)** Balistik füze savunması (üst irtifa katmanı), **(2)** Gelişmiş uçaksavar sistemleri (orta irtifa katmanı), **(3)** Kapsamlı anti-İHA kabiliyeti (düşük irtifa – yakın savunma), **(4)** Füze topçusu ile deniz alanlarını kapatma (kıyı konuşlu gemisavarlar), **(5)** C4ISR ve Denizaltı tehditlere ve denizaltı altyapılarına karşı koruma (denizaltı kablolar, petrol platformları vb.). Bu beş katman, Yunanistan'ın müttefikleri (Fransa, İsrail, ABD) ile birlikte geliştirmeye çalıştığı bir "savunma balonu" olarak da tanımlanabilir.

Boyut	Açıklama	İlgili Aktörler / Sistemler	Türkiye Açısından Değerlendirme
1.Füze Yerleştirme Stratejisi	Ege adalarına konuşlandırılacak kısa/orta menzilli mobil füze sistemleriyle denizden gelen tehditleri karadan engelleme planı	İsrail yapımı füzeler, mobil bataryalar (PULS, SPIKE NLOS vs.)	Lozan ve Paris Antlaşmaları çerçevesinde askerden arındırılması gereken adaların silahlandırılması.
2.Hava ve Füze Savunma İş birliği (İsrail)	İsrail ile yapılan çok katmanlı hava savunma sistemleri (Iron Dome benzeri) anlaşmaları	İsrail Savunma Bakanlığı, Rafael Advanced Defense Systems	Bölgesel güvenlik dengesi İsrail lehine kayabilir;
3.İHA ve Anti-İHA Yetkinlikleri	Türkiye'nin İHA üstünlüğüne karşı yeni anti-İHA sistemleri (Kentavros) geliştirilmesi ve her askere İHA eğitimi verilmesi hedefi	Anti-İHA sistemleri, elektronik harp donanımları	Türkiye'nin TB2, Akıncı gibi sistemlerine karşı savunma bariyeri oluşturma çabası; doktrin değişikliğine işaret
4.Kara Ağırlıklı Deniz Kapatma	Donanma yerine ada merkezli füze sistemleriyle "deniz erişimini engelleme"; maliyet etkin A2/AD yaklaşımı	Fırkateyn yerine sabit/gezici bataryalar, seyir radarlar	Türk Deniz Kuvvetlerinin hareket kabiliyetine meydan okuma; NATO deniz doktriniyle de çelişebilir
5.ABD-İsrail Destekli Komuta ve Kontrol (C4ISR)	Füze savunma, keşif, hedef tespiti ve elektronik harp unsurlarını tek merkezden yönetmeye dayalı dijital altyapı	ABD (Dedeagaç), İsrail (veri entegrasyonu), NATO ağı	Türkiye'nin bölgesel hareket alanını sınırlandırabilecek ağ merkezli savaş avantajı yaratma girişi

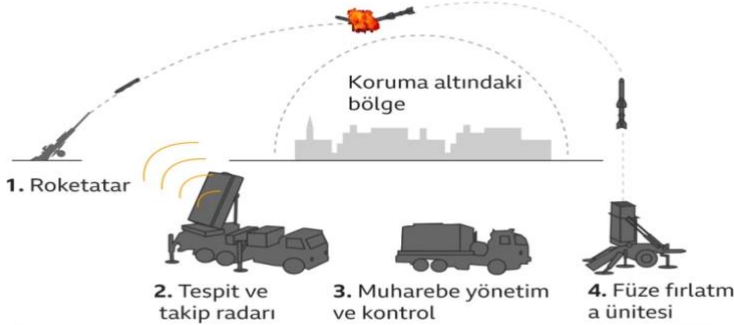
Örneğin Dendias, İsrail ile ortak yürütülen **3 milyar avroluk “hava ve füze savunma kalkanı”** projesine değinerek, bu sayede ülkenin kritik altyapılarının ve hava sahasının koruma altına alınacağını belirtmiştir. Halihazırda Yunan Parlamentosu, İsrail yapımı **PULS çok namlulu roket sisteminin (ÇNRA)** alımını onaylamış, 36 lançer karşılığı yaklaşık 650 milyon €’luk anlaşma 2025’te imzalanmıştır.

<https://x.com/SanayiSavunmaTR/status/1997184230552396080>

300 km menzile sahip bu güdümlü roketler hem Trakya kara sınırında hem de adalarda konuşlanarak “stratejik derinlikte vuruş” imkânı sağlaması hedeflenmektedir. Yine İsrail’le ortak geliştirilecek hava savunma kubbesi, muhtemelen **Demir Kubbe (Iron Dome)** ve **David’s Sling** benzeri sistemlerin Yunanistan’a uyarlanmasını içeriyor. Bu projeler, Yunanistan’ın Aşıl’ın Kalkanı vizyonunun ilk adımlarıdır.

Demir Kubbe Hava Savunma Sistemi

- **Türkiye’yi “Ana Tehdit” Olarak Tanımlama:** Yunanistan geleneksel olarak savunma doktrininde tehdit değerlendirmesini diplomatik bir dille yapmaya gayret etse de 2020’ler itibarıyla strateji belgelerine **Türkiye açıkça “birincil tehdit” olarak yazılmıştır**. 2020-2021 döneminde yayımlanan Yunanistan Milli Savunma ve Dış Politika Konseptinde, “ülkenin egemenlik haklarına yönelik en bariz tehdit, komşu bir ülkenin revizyonist faaliyetleridir” gibi ifadelerle Türkiye üstü kapalı işaret edilmişti. Son olarak Dendias, bir NATO müttefiki olmasına rağmen Türkiye’nin 1952’den beri Yunanistan’ın güvenliğini tehdit ettiğini dile getirmiş ve “*NATO üyesi olup da ittifak içinde en büyük tehdidi bir başka müttefikinden gören tek ülkeyiz*” diyerek bu durumu çelişki olarak sunmuştur. Bu açıklamalar, Atina’nın resmi tezlerinde dahi Ankara’yı bir hasım olarak konumlandığını ortaya koymaktadır. Bunun doğal sonucu olarak Yunanistan, savunma planlamasını tamamen Türkiye’den gelebilecek senaryolara göre şekillendirmekte ve uluslararası alanda da Türkiye’yi dengelemeye yönelik ittifaklar kurmaktadır (örneğin Fransa ile savunma anlaşması, ABD ile genişletilmiş üs iş birliği, İsrail ve Mısır ile üçlü mekanizmalar gibi).
- **Yunan Hükümetinin Söylemi ve Türk Tarafının Tepkisi:** Yunanistan’daki bu doktrin değişikliği ve sertleşen söylem, Türkiye tarafından *provokatif ve barışçı ortama aykırı* bulunmuştur. Özellikle 2023’te iki ülke arasında yaşanan “**deprem diplomasisi**” ile yumuşayan atmosferin, Yunan kanadından gelen bu çıkışlarla

bozulmasından endişe edilmektedir. Türk Millî Savunma Bakanlığı, Dendias'ın sözleri sorulduğunda “Bölgemizde gerginliği artırıcı eylem ve söylemler, hayalci açıklamalar olumlu atmosfere zarar veriyor. TSK kimseye tehdit değildir ama ülkemize yönelebilecek her türlü tehdidi bertaraf edecek güç ve kararlılıktadır. Türkiye’yi hedef alan girişimler geçmişte sonuçsuz kaldığı gibi gelecekte de başarısızlığa mahkûmdur” şeklinde resmi bir yanıt vermiştir. Bu açıklama, Ankara’nın Yunanistan’ın “**çevreleme stratejisi**” olarak gördüğü hamlelere karşı teyakkuzda olduğunu ve gerekli görülürse askeri opsiyonları devreye sokmaktan çekinmeyeceğini YÜKSEK TONDA vurgulamaktadır. Gerçekten de Türkiye, Yunanistan’ın ada garnizonlarını ağır silahlarla takviye etmesini yakından izlemekte ve bunu Lozan/Paris hükümlerine aykırı, düşmanca bir adım saymaktadır. **Aşıl’ın Kalkanı** projesi hayata geçtikçe, Türkiye’nin de buna mukabil askeri planlarını güncelleyeceği ve oluşan yeni tehdide karşı ciddi tedbirler alacağı aşikârdır.

Sonuç olarak Yunanistan’ın yeni savunma doktrini, **Ege’deki güç dengesini kalıcı biçimde kendi lehine değiştirmeyi** hedefleyen iddialı ama bir o kadar da gerçekçi olmayan bir girişimdir. Teknolojik gelişmelerin getirdiği fırsatları kullanarak “ucuz ve etkili” çözümlerle Türkiye’yi çevrelemeye çalışan Atina, bir anlamda coğrafi dezavantajlarını aşmaya çalışmaktadır. Bu yaklaşım Ege sorununu **daha da askerileştirmekte** ve çözümü hukuki-diplomatik zeminden uzaklaştırarak, kırılgan sosyo-ekonomik yapısıyla Yunanistan’ı yeni bir açmaz sokmakta, yine bazı konjonktürel fırsatları değerlendirerek güncel hezeyanlarını politikaya dönüştürmektedir.

Yunanistan’ın Savunma Modernizasyon Programı ve Askerî Kapasitesi (2020’ler-2030’lar)

Yunanistan, 2009-2018 arasındaki ağır ekonomik kriz döneminde savunma harcamalarını büyük ölçüde kısmak zorunda kalmış ve ordusunun modernizasyonunu ertelemişti. 2019 sonrasında, özellikle Doğu Akdeniz’de Türkiye ile yaşanan NAVTEX krizi ve Türkiye’nin bölgedeki askerî hamleleri, Yunanistan’ı **hızlandırılmış bir silahlanma programına** yöneltti. 2020’den itibaren ardı ardına açıklanan alım ve modernizasyon projeleriyle Atina, **2030’lara kadar yaklaşık 25-28 milyar € tutarında** bir savunma yatırım programı başlatmıştır. Bu program kapsamında hava, deniz ve kara kuvvetlerinde kritik güç artırıcı adımlar atılmaktadır. Aşağıda Yunanistan’ın başlıca savunma kabiliyet geliştirme kalemleri özetlenmiştir:

- **Hava Kuvvetleri Modernizasyonu:** Yunan Hava Kuvvetleri (HAF), 2020’lerde envanterini niteliksel olarak güçlendiren önemli adımlar attı. Öncelikle Fransa’dan **Dassault Rafale F3R** tipi çok rollü savaş uçakları tedarik edildi. Ocak 2021’de 18 Rafale alımına dair anlaşma imzalanmış, ardından 2022’de 6 ek uçak siparişiyle toplam sayı 24’e çıkarılmıştır.

Teslimatlar hızla gerçekleştirilmiş ve 2023 itibarıyla ilk filonun tamamı Tanagra Üssü’nde konuşlanmıştır.

https://www.medyagunebakis.com/haber_detay.asp?id=10263&menuid=42

Rafale’ler, taşıdıkları **Meteor uzun menzilli hava-hava füzeleri** ve **SCALP-EG seyir füzeleri** sayesinde Yunanistan’a “*görüş ötesi hava muharebe*” ve “*stratejik derin taarruz*” imkânı kazandırmıştır. Özellikle Meteor füzesi, 100+ km menzili ve gelişmiş radar güdümüyle bölgedeki en kapasiteli havadan havaya füze olup, Türk F-16’larının mevcut AIM-120C füzelerine karşı bariz bir üstünlük sağlamaktadır. Yunanistan’ın hava modernizasyonunun ikinci ayağı, envanterindeki **F-16 uçaklarının Viper konfigürasyonuna yükseltilmesidir**. ABD’li Lockheed Martin şirketi ile yapılan anlaşmayla 84 adet F-16C/D Blok-52/52+ uçağı, **F-16V (Viper)** seviyesine çıkarılmaktadır. Bu modernizasyon; AN/APG-83 AESA radarı, gelişmiş kokpit avionikleri, Link-16 veri bağı ve yeni silah entegrasyonlarını içermektedir. 2025 Eylül ayı itibarıyla programın yarısı tamamlanmış, **42. Viper yükseltmesi uçak** HAF envanterine katılmıştır. Lockheed Martin yetkilileri, Yunanistan’ın bu proje ile NATO içinde önemli bir kabiliyet kazandığını ve Viper uçaklarının “*Yunanistan’ın geniş bölgede güvenlik sağlayıcı rolünü güçlendirdiğini*” ifade etmişlerdir. Üçüncü kritik adım ise **5. nesil F-35 Lightning II** uçaklarının tedarikidir. ABD, Ocak 2024’te Yunanistan’a 20 adet F-35A satışı için onay vermiş; Temmuz 2024’te Atina, ilk parti için *Letter of Acceptance*

imzalayarak süreci resmen başlatmıştır. İlk F-35 teslimatlarının 2028’de başlaması, 2030’ların başında filonun operasyonel hale gelmesi planlanmaktadır.

<https://www.airandspaceforces.com/greece-to-buy-f-35s/>

İlk 20 uçaklık paketin maliyeti yaklaşık 3,5 milyar \$ olarak açıklanmıştır. Anlaşmada ayrıca 20 uçaklık ikinci bir opsiyon da mevcuttur. Yunanistan böylece, Ege’de 2030 sonrasında ciddi bir teknoloji üstünlüğü elde etmeyi hedeflemektedir. Beşinci nesil F-35’ler, Türk hava savunma sistemlerine karşı görünmezlik (stealth) avantajı ve hassas taarruz kabiliyeti sunacaktır. Türkiye’nin ise kendi milli muharip uçak projesi MMU (TF-X) 2030’larda hazır oluncaya dek bu sınıfta uçağı olmayacaktır. Dolayısıyla hava gücünde Yunanistan, **24 Rafale + 84 Viper + 20 F-35** şeklinde hibrit fakat oldukça modern bir filoya doğru ilerlemektedir.

- **Deniz Gücü ve Donanma Projeleri:** Yunan Donanması (HN), uzun yıllar bütçe kısıtları nedeniyle büyük modernizasyonlar yapamamış, MEKO-200 ve Elli sınıfı eski fırkateynlerle idare etmişti. 2021’de Fransa ile imzalanan savunma anlaşması, donanmaya beklediği atılım fırsatını getirdi. **Fransız yapımı FDI HN (Belharra sınıfı) fırkateynler**, Yunan donanmasının çekirdeğini oluşturmak üzere sipariş edildi. Eylül 2021’de 3 adet FDI fırkateyni için 3 milyar € tutarında bir anlaşma imzalandı; 2022’de inşa süreci başladı. Aralık 2025’te ilk gemi **HS Kimon (F-601)** Fransa’da tamamlanarak Pire’de Yunan bayrağını çekti. Kimon, **32 adet Aster-30** gemiden atılan hava savunma füzesine sahip, oldukça güçlü bir bölge hava savunma platformu. Ayrıca Exocet Blok-3C gemisavar füzeleri, gelişmiş sonarı (CAPTAS-4 çekili dizin) ve torpidolarıyla, Ege’de ilk kez Yunanistan’a gerçek bir **hava-deniz entegre caydırıcılık** imkânı sağlamaktadır. Bu fırkateynlerin **Sea Fire 4D AESA radarı**, 200+ km menzilde hedef tespit izleme kapasitesiyle Yunan donanmasına daha önce olmadığı çapta bir hava gözetleme kabiliyeti kazandırmıştır.

<https://www.navalnews.com/naval-news/2025/05/first-greek-fdi-frigate-starts-sea-trials/>

Kimon'u 2026'da ikinci gemi **HS Nearchos**, 2027'de üçüncü gemi **HS Formion** izleyecektir. Atina, 2025 sonunda dördüncü bir FDI fırkateyni siparişi opsiyonunu da kullanmaya karar vermiştir. Fransa, Yunan fırkateynlerini satarken bunlara **MdCN (Naval Cruise Missile)** kabiliyetinin de ileride entegre edilebileceğini belirterek, Yunanistan'a gerekirse gemiden karaya seyir füzesi imkânının da kapısını aralamıştır. Öte yandan Yunanistan, mevcut **MEKO-200HN** fırkateynlerini modernize etmek üzere de Alman TKMS firmasıyla bir programa başlamıştır. Bu 4 gemiye yeni sonar, radar ve elektronik harp sistemleri takılarak 2030'lara dek hizmette kalmaları sağlanacaktır. Donanma envanterindeki daha eski **Elli (S) sınıfı** fırkateynler ise kademeli olarak emekli edilecektir. Yunanistan ayrıca **denizaltı gücünü** takviye etmeyi planlamaktadır. Hâlihazırda 4 adet 214 sınıfı (Papanikolis) denizaltıya sahip olan HN, 1-2 adet daha gelişmiş denizaltı alımını 2030 sonrasına yönelik hedeflerine almıştır (bu kapsamda Almanya veya diğer üreticilerle temaslar sürmektedir). Yine, açık deniz devriye gemileri (OPV) tedariki gibi projeler gündemdedir. 2023-2024'te İtalya ile **2 adet FREMM/Bergamini sınıfı fırkateyn** alımı konusunda ileri düzey görüşmeler yapılmış; 2024 sonunda imzaların atılması beklenmektedir. Bu gemiler, İtalyan donanmasının modern fırkateyn sınıfı olup Yunanistan'ın FDI'larına ilaveten filosunu güçlendirecektir. Ayrıca ABD'nin Yunanistan'a **4 adet kıyı devriye gemisi (MMSC sınıfı)** teklif ettiği ancak Yunan tarafının Fransız ve İtalyan opsiyonlarına odaklandığı bilinmektedir. **Güç çarpanı unsurlar** olarak, Yunan donanması Fransa'dan ek **Exocet gemisavar füzeleri** ve MU90 torpido tedarikine gitmiştir. Yeni fırkateynlerin envantere girmesiyle birlikte, Yunanistan ilk kez denizde uzun menzilli **bölge hava savunması** (area air-defense) kabiliyeti kazanmıştır. Bu durum, **Türk Hava Kuvvetleri'nin Ege üzerinde serbest operasyon yürütmesini sınırlayabilecek** bir gelişmedir. Örneğin Girit açıklarında devriye gezen bir FDI fırkateyni, 120 km ötedeki uçakları Aster-30 füzeleriyle tehdit edebilecektir. Türkiye'nin halen benzer bir gemisavar veya bölge hava savunma gemisi bulunmamaktadır (TF-2000 muhrip projesi henüz inşa aşamasına geçmemiştir). Bu nedenle, Yunan donanmasının modernizasyon hamleleri denizlerde **asimetrik bir denge değişimi** yaratma potansiyeline sahiptir.

- **Kara Kuvvetleri ve Füze Sistemleri:** Yunanistan'ın kara unsurlarındaki modernizasyonu, büyük ölçüde **vurucu gücü artırmak** ve **uzun menzilli ateş gücü** kazandırmak üzerine kuruludur. Bu bağlamda en dikkat çekici adım, yukarıda da değinilen **İsrail yapımı PULS** roket sistemlerinin tedarikidir. Aralık 2025'te Yunan Parlamentosu, Elbit Systems üretimi 36 lançerlik PULS sistemi alımını onaylamıştır. Bu sistem, çeşitli kalibrelerde güdümlü roketler atabilmekte olup en uzun menzilli mühimmatıyla 300 km mesafedeki hedefleri vurabilmektedir. Yunan yetkililer, PULS sistemlerinin özellikle **Türkiye sınırı (Trakya) ve Ege adalarının savunması için** kullanılacağını belirtmiştir. Örneğin Dedeağaç (Evros) bölgesine konuşlanacak bir PULS bataryası, İstanbul'un batısındaki noktalara veya Marmara'ya uzanan bölgeye kadar menzil sağlayabilir. Benzer şekilde, Limni ya da Midilli adasından atılacak roketler, Çanakkale Boğazı çıkışındaki askeri tesisleri veya İzmir çevresini tehdit edebilir. Bu gelişme, Türk tarafında ciddi endişe yaratmaktadır; zira bugüne dek Yunanistan'ın kara konuşlu unsurları bu denli derin vuruş kabiliyetine sahip değildi. Türkiye'nin de elinde 280 km menzilli **Bora balistik füzeleri** bulunduğu düşünülürse, iki ülkenin karşılıklı olarak birbirinin iç noktalarını hedef alabilecek füzelere sahip olması caydırıcılık kadar **kriz anında tehlikeli tırmanma riski** de getirmektedir. Yunanistan ayrıca **hava savunma alanında** İsrail ile büyük bir proje yürütmektedir. Yaklaşık 3 milyar € bütçeli bu ortak proje ile, muhtemelen **çok katmanlı bir hava savunma sistemi (dome)** kurulması hedefleniyor. Bu çerçevede Yunan basını, İsrail'in ünlü Demir Kubbe sisteminin bir türevinin Yunanistan'da konuşlandırılabilirliği, hatta Girit ve Ege adalarını kapsayacak şekilde entegre edilebileceği yönünde haberler yapmıştır. Şu an için detaylar tam netleşmemiş olsa da, 2024 itibarıyla Atina ve Tel Aviv bu konuda teknoloji paylaşımı ve ortak üretim müzakereleri yürütmektedir. Yunanistan'ın halihazırda elinde bulunan uzun menzilli hava savunma sistemleri arasında ABD yapımı **Patriot PAC-3** bataryaları ve Girit'te konuşlu eski nesil **S-300PMU-1** sistemi vardır. Ayrıca orta irtifa için kısa menzilli Crotale NG, Skyguard ve Rus yapımı TOR-M1, Osa-AK sistemleri bulunur. Yunan Savunma Bakanlığı, bu envanterin de yenilenmesi için çalışmaktadır. Örneğin Fransa'dan **SAMPT (Aster-30 karadan havaya)** bataryaları alımı veya Alman IRIS-T SLM sistemi tedariki gibi opsiyonlar basında yer almıştır. Kara kuvvetlerinin konvansiyonel modernizasyonu kapsamında ise Yunanistan, ABD'den **excess defense articles (EDA)** programıyla 1200 adet M1117 zırhlı aracı hibe/ucuz yolla almıştır. Bunların bir kısmı Doğu Ege adalarına dağıtılmıştır. Almanya'dan 2022'de temin edilen 40 adet **Marder-1A3** zırhlı muharebe aracı da yine adalardaki mekanize birliklere verilmiştir (Almanya ile yapılan swap anlaşmasıyla, Yunanistan Ukrayna'ya eski BMP-1'lerini verip karşılığında Almanya'dan Marder almıştır). Bu tip zırhlı araç takviyeleri, adalardaki birliklerin hareket kabiliyetini artırmıştır. Yunanistan ayrıca ordudaki Alman yapımı Leopard 2A4 ve Leopard 1A5 tanklarının modernizasyonu, Türk drone'larına karşı **lazer silahı** geliştirilmesi gibi konularda da çalışmalar yürütmektedir. **Personel boyutunda**, Yunanistan önemli bir girişim olarak **gönüllü rezerv kuvveti** oluşturma kararı almıştır. Dendias, **150 bin gönüllü rezerv** hedefi koyduklarını, böylece toplam yedek asker sayısının 250 bine çıkarılacağını açıklamıştır. Halihazırda profesyonel ve muvazzaf dahil Yunanistan'ın barış zamanı personel mevcudu ~130 bin civarındadır. 250 bin yedek ise seferberlik halinde silah altına alınabilecek önemli bir potansiyele işaret eder. Yunan yetkililer, özellikle adalarda ve sınır bölgelerinde ikamet eden genç nüfusu bu

rezerv güce katmayı, gerektiğinde hızlıca eğitim verip kritik noktalara takviye etmeyi planlamaktadır. Bu konsept, Türkiye ile olası geniş çaplı bir çatışma senaryosunda Yunanistan'ın nüfus dezavantajını kısmen telafi etme çabası olarak okunabilir.

Yukarıdaki modernizasyon hamleleri, Yunanistan'ın 2030'lara doğru **"yüksek teknoloji, caydırıcı bir savunma şemsiyesi"** kurmak istediğini gösteriyor. Fransa, ABD ve İsrail gibi müttefiklerle yakın işbirliği içinde yürütülen bu programlar sonucunda Atina, Ege'de ve Doğu Akdeniz'de **daha kendine güvenli, vurucu ve korunaklı** bir pozisyon elde etmeyi amaçlamaktadır. Bu durumun Türkiye açısından anlamı, Atina'nın askeri üstünlük sağlamaya yönelik hamlelerine karşı *ya kendi caydırıcılığını artıracak önlemler alması ya da gerilimi azaltıcı diplomatik yolları zorlaması* gerektiğidir. Zira tek taraflı bir silahlanma yarışı her iki ülke ekonomisine de yük getirecek, aynı zamanda istenmeyen kazalara zemin hazırlayacaktır.

Yunanistan'ın savunma modernizasyonunun somut kalemleri ve öngörülen takvimi aşağıdaki tabloda özetleyelim:

Program/Kalem	Miktar/Değer	Durum/Teslimat Takvimi	Teknik Özellikler ve Etkisi
Rafale F3R Savaş Uçağı (Fransa)	24 uçak (toplam)	Teslim 2022-2023 (ilk 18) 2024-2025 (ek 6)	İkisi yeni, çoğu Fransa envanterinden kullanılmış uçaklar. Meteor BVRAAM (100+ km menzil) ve SCALP-EG seyir füzesi ile donanımlı. AESA radar (RBE2) sayesinde uzun menzilli tespit ve çoklu hedef takibi. Ege'de hava üstünlüğü ve stratejik derin taarruz imkânı.
F-16V "Viper" Yükseltmesi (ABD)	84 uçak (mevcut 16'lar)	2023-2027 (yarısı 2025'te tamamlandı)	Block 52+ ve Block 50 uçaklara kapsamlı modernizasyon. AN/APG-83 AESA radar, gelişmiş aviyonikler, yeni görev bilgisayarı ve Link-16 datalink ile donatım. NATO ile tam entegrasyon , artan menzil ve hassas vuruş kabiliyeti. 2025 Eylül'de 42. uçak teslim edilerek program %50 tamamlandı. Tamamı 2027'de bitecek.
F-35A Lightning II (ABD)	20 uçak (+20 opsiyon)	2028'de ilk teslimat 2030'ların başı tam operasyonel	ABD ile 2024'te LOA imzalandı. İlk parti maliyeti ~\$3.5 milyar. 5. nesil stealth uçak; yüksek hayatta kalma, sensör füzyonu, ağ merkezli harp yeteneği. Türk S-400 ve radarlarına karşı düşük görünürlük avantajı . 20 ek uçak opsiyonuyla toplam 40'a çıkabilir. Yunanistan'ı bölgedeki en modern hava gücü haline getirebilir.
FDI HN (Belharra) Fırkateyn (Fransa)	3 gemi (+1 opsiyon)	2025 (HS Kimon teslim) 2026-27 (2 gemi daha) 2028 (opsiyonel 4.)	Naval Group üretimi yeni nesil fırkateyn. 4.500 ton deplasman, Sea Fire 4D AESA radar, 32 hücre VLS (Aster-30/15 SAM), 8 Exocet MM40 Blk3C gemisavar, CAPTAS-4 değişken derinlik sonar, MU90 torpido, 76 mm ana top, RAM CIWS. Bölge Hava Savunması (Area AAW) sağlayarak Ege'de ilk kez donanmaya kapsamlı hava koruması kazandırdı. Ayrıca güçlü ASW kabiliyeti ile denizaltı tehditlerine karşı etkili.
MEKO-200HN Modernizasyonu (Almanya)	4 fırkateyn (Hydra sınıfı)	2024-2028 (kademeli)	1990'lar envanterine giren MEKO'ların yarı ömür modernizasyonu. Yeni 3D arama radarı, modern CMS (Savaş Yönetim Sistemi), elektro-optik sensörler ve muhtemelen ESSM Blok-2 entegrasyonu. Platform ömrü 2035'e uzatılacak. Böylece 8 modern fırkateynlik bir filo hedefleniyor (4 FDI + 4 MEKO yükseltmesi).
Yeni Fırkateyn Tedariki	2 gemi (muhtemel İtalyan FREMM)	~2028-2030 (öng.)	İtalyan Fincantieri yapımı Bergamini sınıfı FREMM'ler için görüşmeler sürüyor. Bu gemiler de Aster-30 kullanabilir (İtalyan FREMM'lerde 16 cell A50 VLS mevcut) ve teşkilatın standardizasyonuna katkı sağlayabilir. Alım gerçekleşirse toplam büyük yüzey gemisi sayısı 10'a (4 FDI+4MEKO+2 FREMM) çıkacak.

Program/Kalem	Miktar/Değer	Durum/Teslimat Takvimi	Teknik Özellikler ve Etkisi
Denizaltı Filosu Gelişimi	(Mevcut: 11, aktif 5 modern)	2030'lar planı 1-2 yeni denizaltı	Envanterde 4 adet Type-214 AIP denizaltı (2009-2016 arası teslim) ve 1 adet modernize Type-209 var. 2020'lerde kalan 3 eski 209 servis dışı olacak. Yunanistan 5'inci nesil denizaltı alımını değerlendiriyor (Almanya/Kore seçenekleri). Yeni alımlar Ege'de sessiz AIP denizaltı üstünlüğünü devam ettirmeyi amaçlıyor.
PULS Çok Namlulu Roket Sistemi (İsrail)	36 lançer (650-700 milyon €)	2026'dan itibaren teslimat	Elbit Systems üretimi, 122mm ve 306mm roket atabilen evrensel lançer. Maksimum menzil 300 km (EXTRA ve Predator Hawk füzeleri). Trakya ve Ege adalarına konuşlanarak stratejik hedeflere derin vuruş ve "alan kapama" yapacak. Anlaşma 2025'te onaylandı, yerli ortak üretim unsuru da içeriyor.
"Anti-Drone Dome" Hava Savunma (İsrail işbirliği)	(Proje aşamasında, ~3 milyar €)	2020'lerin sonu hedefi	Çok katmanlı hava ve füze savunma ağı. Muhtemelen Iron Dome'un roket/İHA önleme yeteneği ile David's Sling orta irtifa füze savunması kombinasyonu. Hedef: İHA/SİHA, seyir füzesi ve balistik füze tehditlerine karşı kalkan oluşturmak. Bu sistem devreye girerse Türkiye'nin TRG-230 roketleri, Bora füzeleri veya SİHA'ları karşısında Yunan savunması güçlenecek.
Diğer Kara Sistemleri	-	-	ABD'den 1.200 adet M1117 ASV zırhlısı (bedelsiz EDA ile) envantere katıldı, büyük kısmı sınır ve adalara verildi. 40 adet Marder 1A3 ZMA, Almanya'dan 2022'de geldi (Ukrayna yardımı karşılığı). 155mm topçu modernizasyonu, Türk İHA'larına karşı lazer silah sistemleri Ar-Ge'si (Silahlı Kuvvetler, Yunan şirketleri ile). Kara kuvvetlerinde esas doktrin değişimi: "her askere İHA" vizyonu, mini-drone tedariki ve anti-drone tedbirlerinin yaygınlaştırılması.
Personel ve Yedek Gücü	Aktif ~130 bin, Yedek +150 bin (yeni)	2025-2030 (hedef artış)	2024'te mecburi askerlik süresi 12 aya çıkarıldı (bazı birliklerde). 2025'te açıklanan 150 bin gönüllü yedek oluşturma planıyla, mevcut ~100 bin civarı eğitilmiş yedek kadrosu 250 bine çıkarılacak. Ayrıca Kadınların gönüllü askerliğine imkân verecek düzenlemeler gündemde. Bu adımlar, uzun vadede seferberlik kapasitesini yükseltme amaçlı.

Yukarıdaki tablo, Yunanistan'ın savunma modernizasyon programının kapsamını ortaya koymaktadır. Özellikle **hava ve deniz gücündeki atılımlar**, bölgedeki stratejik dengeyi Türkiye aleyhine zorlamayı hedefleyen niteliktedir. Nitekim bir Yunan analizinde bu durum "Yunanistan, 2030'a dek Ege'nin üzerinde ve çevresinde yüksek teknolojiye dayalı, çok katmanlı bir savunma ve taarruz balonu kurmaya çalışıyor; bunu da Fransa, ABD ve İsrail ile üçlü eksen halinde yapıyor" şeklinde özetlenmiştir. Bu iddialı modernizasyonun finansmanı Yunanistan için ciddi bir yük olsa da (GSYİH'nın %3'üne varan savunma harcaması yapılmaktadır)¹, Atina bunu bir *yatırım* olarak görmekte ve AB

¹ Yunanistan Ekonomisi hakkında bilinmesi gereken bazı temel tespitler ve tahminler:

1. Kamu Maliyesi Üzerindeki Baskılar

- **Borç stoku:** Yunanistan'ın kamu borcu hâlâ GSYİH'nın %160'ına yakındır (2023 sonunda yaklaşık %168). Yeni savunma harcamaları, bu borç dinamiği üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturur.
- **Bütçe açığı riski:** 2020–2022 yıllarında pandemi sonrası toparlanan mali disiplin, savunma projeleri nedeniyle yeniden gevşeyebilir.
- **AB kuralları ve Maastricht kriterleri** (özellikle %3 bütçe açığı sınırı) ile uyum sıkıntıya girebilir.

2. İkame Maliyeti: Sosyal Harcamalarda Durgunluk

- Savunma için ayrılan kaynaklar, **eğitim, sağlık, sosyal güvenlik ve altyapı** yatırımlarından kesilebilir.
- 2009–2018 borç krizi sonrası halkın refah beklentileri artmışken, askeri önceliklerin yeniden öne çıkması iç siyasi maliyetler doğurabilir.

3. Yüksek Teknoloji Tedarikinin Sınırlı Geri Dönüşü

içerisindeki diplomatik desteği sayesinde de görece az tepkiyle karşılaşmaktadır. AB, Türkiye ile sorunlar yaşayan Yunanistan'ı desteklemekte; ABD ise Yunanistan'ı Doğu Akdeniz'de **öngörülebilir ve uyumlu bir ortak** olarak gördüğünü açıkça belli etmektedir.

Bölgesel ve Küresel Aktörlerin Rolü: NATO, ABD, Fransa ve Diğerleri

Ege ve Doğu Akdeniz'deki Türk-Yunan anlaşmazlıkları, sadece iki ülkenin meselesi olmayıp **NATO İttifakı'nın iç gerilimi** ve **AB'nin sınavı** haline gelmiştir. Ayrıca bölgedeki enerji kaynakları ve jeostratejik konum, **ABD, Fransa, Rusya, İsrail** gibi aktörlerin de konuya dâhil olmasına yol açmaktadır. Bu bölümde, başlıca aktörlerin tutum ve politikaları değerlendirilecektir:

- **NATO (Kuzey Atlantik İttifakı):** NATO, Türkiye ve Yunanistan'ın 1952'den beri üyesi olduğu ortak savunma paktıdır. İttifakın temel ilkesi **kolektif savunma (Madde 5)** olup bir üyeye dışarıdan silahlı saldırı olursa birlikte karşı konulmasını öngörür. Ancak Türkiye-Yunanistan gerilimi, NATO'nun **içsel bir ihtilafı** olduğu için, ittifak mekanizmaları bu durumda devreye girmemektedir. Nitekim herhangi bir Türk-Yunan çatışması, her ikisi de NATO üyesi olduğundan Madde 5 kapsamında değildir. NATO, iki müttefiki arasındaki sorunlarda tarafsız kalmaya özen göstermekte ve esasen **ikili çözümü** teşvik etmektedir. 2020 yazında Doğu Akdeniz'de Türk ve Yunan fırkateynleri arasında gerçekleşen tehlikeli yaklaşımlar sonrasında NATO, bir **"ayrıştırma/de-conflition"** mekanizması kurmuş ve askeri makamlar düzeyinde iletişim hattı tesis etmiştir. Bu sayede istem dışı kazaların büyümeden önlenmesi amaçlanmıştır. Fakat NATO'nun ne siyasi organı (Kuzey Atlantik Konseyi) ne de askeri kanadı, Türkiye ile Yunanistan arasındaki **egemenlik ihtilaflarında** hakemlik yapmamıştır. Bu durum Atina'yı zaman zaman rahatsız etmektedir; Yunan yetkililer NATO'yu Türkiye'ye karşı daha net tavır almamakla eleştirmiştir. Örneğin Türkiye'nin Ege'deki ihlallerine karşı NATO'nun sessiz kaldığı, dahası 2022 Madrid Zirvesi Sonuç Bildirgesi'nde Türkiye'yi memnun etmek için Yunanistan'ın tezlerine yer verilmediği Yunan basınında konu olmuştur. Öte yandan NATO Genel Sekreterliği, iki ülke arasında diyalog zemini sağlanması için perde arkasında çaba harcamaktadır (2021'de istikşafi görüşmelerin yeniden başlamasını teşvik gibi). Genel olarak NATO, **"müttefik dayanışması"** söylemiyle gerilimi düşürmeye çalışmakta ancak fiili politikası **"karışmama"** şeklinde tezahür etmektedir. Ancak bu durum NATO'nun Güneydoğu Kanadındaki hassasiyeti gidermemektedir.
- **ABD'nin Tutumu:** Amerika Birleşik Devletleri hem Türkiye hem Yunanistan ile müttefik olsa da son yıllarda **Yunanistan'la ilişkilerini belirgin biçimde derinleştirmiştir**. Washington, Yunanistan'ı **Doğu Akdeniz'de "istikrarlı ve güvenilir bir ortak, AB-NATO ile tam uyumlu bir çapa"** olarak tanımlamaktadır. Özellikle Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı (2022) ve Orta Doğu'da devam eden çatışmalar bağlamında, ABD için Yunanistan'ın jeostratejik önemi artmıştır. ABD Dışişleri yetkilileri sık sık **"Yunanistan'ın bölge istikrarı yaratma rolünü güçlü şekilde desteklediklerini"** ifade etmişlerdir. Bu yakınlaşmanın somut göstergeleri şunlardır:
 - **MDCA Anlaşması ve ABD Üsleri:** 2019 ve 2021'de güncellenen **Karşılıklı Savunma İşbirliği Anlaşması (MDCA)** ile ABD, Yunanistan'da yeni askeri noktalara erişim hakkı kazanmıştır. Özellikle **Dedeağaç (Alexandroupoli) Limanı**, ABD'nin Karadeniz ve Doğu Avrupa'ya yönelik sevkiyatlarında kritik bir lojistik merkez haline getirilmiştir. Pentagon, Ukrayna'ya askeri yardım ve NATO'nun doğu kanadını destekleme faaliyetlerinde Dedeağaç'ı etkin biçimde kullanmaktadır.

- Modernizasyon projeleri ağırlıklı olarak **Fransa, ABD ve İsrail menşeli** sistemlere dayanıyor (Rafale, Belharra, PULS, Iron Dome varyantları).
- Yerli sanayi katkısı sınırlı kaldığı için:
 - Teknoloji transferi zayıf kalıyor,
 - Uzun vadede **bağımlılık ilişkisi** oluşuyor,
 - **Bakım ve yedek parça maliyetleri** sürdürülebilirlik açısından sorun yaratıyor.

4. Savunma Sektörü Üzerinden Ekonomik Büyüme Beklentisi Gerçekçi mi?

- Yunan hükümeti yerli üretim ve istihdam yaratımı beklentilerini öne çıkarıyor.
- Ancak veri setleri bu beklentiyi desteklemiyor: Savunma harcamalarının **çarpın etkisi** diğer altyapı veya sanayi yatırımlarına kıyasla düşüktür.
- Özellikle ithalata dayalı askeri alımlar, **cari denge üzerinde olumsuz etki** yaratır.

5. Uluslararası Yatırımcı Algısı ve Risk Primi

- Artan jeopolitik riskler ve savunma merkezli dış politika tercihi, **doğrudan yabancı yatırımcılar (FDI)** için caydırıcı olabilir.
- Kredi derecelendirme kuruluşları (Moody's, Fitch, S&P) bu tür büyük ölçekli savunma yükümlülüklerini "risk unsuru" olarak değerlendirebilir.

6. Siyasi Maliyet ve Seçim Dinamikleri

- Halk desteği kısa vadede "güvenlik milliyetçiliği" ile sağlanabilir, ancak uzun vadede **"ekonomik milliyetçilik" ve yaşam maliyeti** ön plana geçebilir.
- Bu da siyasi istikrarsızlık riskini artırır.

Yunanistan için bu ölçekte bir savunma modernizasyonu: **Kısa vadede caydırıcılık ve uluslararası profil kazandırsa da, Orta ve uzun vadede ekonomik sürdürülebilirlik açısından ciddi sınamalar doğuracağı yönünde güçlü tespitler var.**

<https://www.dunyabulteni.com.tr/abd-egede-yeni-askeri-us-kuruyor>

Bu durum, Türkiye’de “**ABD Trakya’da yığınak yapıyor**” endişesine yol açmıştır. Zira Dedeagaç, Türkiye sınırına ~40 km mesafede olup, Amerikan zırhlılarının ve helikopterlerinin tatbikatlar bahanesiyle burada biriktiği Türk medyasında sıkça işlenmektedir. Ayrıca ABD, Girit Adası’ndaki **Suda Körfezi Deniz Üssü**nü genişletmiş, Larisa Hava Üssü’ne insansız hava araçları konuşlandırmış, Stefanoviçio’da helikopter eğitim merkezi kurmuştur. 2023 sonlarında ABD Kongresi’ne sunulan bir tasarı, **Yunanistan’da 4 yeni askeri tesisin daha ABD tarafından kullanımına açılmasını** öngörmektedir.

<https://www.dunyabulteni.com.tr/abd-egede-yeni-askeri-us-kuruyor>

Bu kapsamda Ege adalarından birkaçı ve Girit’te ek tesislerin adı geçmektedir. Washington, resmi açıklamalarında bu faaliyetlerin “Türkiye’yi hedef almadığını”, aksine “**Rusya ve istikrarsızlık unsurlarına karşı Doğu Akdeniz’de güç projeksiyonu**” amacı taşıdığını öne sürdü. Nitekim ABD Enerji Bakanı’nın 2025’te Atina’da yaptığı açıklamada, “Yunanistan, ABD LNG’sinin Avrupa’ya giriş kapısıdır; Rus gazını tamamen Avrupa’dan çıkarma fırsatımız var” sözleri stratejik vizyonu ortaya koymuştur. Yunanistan’da ABD büyükelçisi ise “Amerika geri döndü, Ion Denizi’nde sonday yapıyoruz” diyerek ExxonMobil’in Yunan sularındaki arama faaliyetlerini memnuniyetle duyurmuştur. Bütün bunlar, ABD’nin Yunanistan’ı hem **enerji güvenliği** hem de **askeri lojistik** bakımdan kritik gördüğünü teyit etmektedir.

- **ABD-Yunanistan Askeri İşbirliğinin Kapsamı:** 2023 itibarıyla Yunanistan, ABD’den F-35 dahil en ileri sistemleri alabilen; Amerikan kuvvetlerine topraklarında serbest hareket imkânı tanıyan; NATO tatbikatlarında ABD ile tam uyum çalışan bir ülke haline gelmiştir. ABD, **Yunan ordusunu modernize etmek için ciddi kaynak transferi** yapmaktadır. Örneğin, 2022’de 1200 adet M1117 zırhlıyı hibe etmesi, Chinook helikopterleri ve Sikorsky UH-60 Black Hawk helikopterleri satması, deniz karakol uçağı P-3B’leri modernize etmesi gibi adımlar sayılabilir. ABD ayrıca Girit’e MQ-9 Reaper İHA’lar yerleştirerek bölgeyi gözetlemekte, zaman zaman Yunan F-16 pilotlarını eğitim için ABD’ye götürmektedir. 2025 Temmuz ayında Savunma Bakanı (Pete Hegseth olduğu iddia edilen isim) ile Dendias arasında yapılan görüşmede “stratejik savunma ilişkilerinin daha da derinleştirilmesi” ele alınmıştır. Bu kapsamda, Yunan subayların ABD askeri okullarında eğitimi, ortak tatbikatların artırılması, istihbarat paylaşımının derinleştirilmesi gibi konular gündemdedir. Amerikan yönetimi Yunanistan’ı “**yükselen bölgesel ortak**” kategorisine almıştır.
- **Fransa’nın Tutumu:** Fransa-Yunanistan arasındaki yakınlık tarihi bağlara (Ortodoks destek, kültürel ilişkiler) dayansa da özellikle son 5 yılda stratejik bir ortaklığa dönüşmüştür. Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron,

Avrupa Stratejik Özerkliği vizyonunu hayata geçirmek için Akdeniz’de aktif bir rol üstlenmiştir. Bu kapsamda Eylül 2021’de Fransa ile Yunanistan **Karşılıklı Savunma ve Güvenlik İşbirliği Anlaşması** imzalamıştır. Bu anlaşmanın en kritik maddesi, **Madde 2** olup, taraflardan birinin topraklarına üçüncü bir devlet tarafından silahlı saldırı olması halinde diğerinin tüm uygun araçlarla yardım edeceğini taahhüt etmektedir. Bu madde, bir bakıma NATO’nun 5. maddesine benzemekle birlikte, NATO’nun aksine **saldırganın ittifak dışından olması** şartını koşmamıştır. Yani anlaşma metninde **“üçüncü bir devlet”** denilerek, taraf olmayan bir devlete vurgu yapıldığı görülse de pratikte Yunanistan’ın söylemiyle en olası tehdit Türkiye olduğundan, anlaşma **Türkiye’yi dolaylı olarak hedefleyen bir karşılıklı savunma taahhüdü** yarattığına şüphe yoktur. Macron ve dönemin Yunan Başbakanı Miçotakis, bu anlaşmayı **“AB içinde Avrupa savunmasının ilk somut adımı”** olarak lanse etmişlerdir. Gerçekten de ilk kez AB üyesi iki ülke, NATO’dan bağımsız ikili bir savunma ittifakı kurmuştur. Fransa açısından bu anlaşma iki yönlü kazanç sağlamıştır:

1. **Savunma sanayii ihracatı:** Yunanistan anlaşma kapsamında 3+1 adet Belharra firkateyni (yaklaşık 3-4 milyar €) ve 24 Rafale uçağı (yaklaşık 3 milyar €) almayı taahhüt etmiş, Fransız savunma sanayii önemli bir pazar kazanmıştır en.wikipedia.org. Bunun yanı sıra ileride Yunanistan’a denizaltı, zırhlı araç veya kara sistemleri satışında da Fransa elini güçlendirmiştir.
2. **Jeopolitik nüfuz:** Fransa, Doğu Akdeniz’de **“AB’nin stratejik gücü”** olarak varlık göstermeyi hedeflemiştir. 2020’deki Oruç Reis krizi sırasında Fransız donanması bölgeye gelerek Yunanistan’a destek vermiş, Macron bunu **“kırmızı çizgi diplomasisi”** olarak tanımlamıştı. 2021 anlaşmasıyla Fransa, Yunanistan’ın savunmasına angaje olarak, gerekirse Türk-Yunan çatışmasında Atina’nın yanında yer alacağını beyan etmiş oldu. Bu, NATO’yu dışlayan bir minyatür ittifak olsa da, AB içindeki dayanışma (Lizbon Antlaşması md.42.7) ile de uyumlu gösterilmeye çalışıldı. Fransa Savunma Bakanlığı, anlaşmanın **“Yunanistan’ın egemen toprakları ile sınırlı olduğunu, ihtilafli deniz yetki alanlarını kapsamadığını”** açıklayarak Türkiye’ye de bir nevi mesaj verdi. Yani Paris, Yunanistan ile dayanışma içinde ama **doğrudan Türkiye’yi hedef almıyoruz** diyerek diplomatik denge gözettili. Ancak pratikte anlaşma, Türkiye’ye karşı bir caydırıcılık oluşturmayı amaçlamaktadır. Macron’un **“Avrupa’nın NATO içinde kendi sorumluluğunu alması”** doktrini çerçevesinde Fransa, Yunanistan’ı destekleyerek **AB’nin güvenlik mimarisinde söz sahibi** olmayı hedeflemiştir.

Fransa-Yunanistan savunma anlaşması Türkiye’de tepkiyle karşılanmıştır. Dışişleri Sözcüsü, **“Yunanistan’ın maksimalist deniz ve hava iddialarını uluslararası hukuka aykırı görüyoruz, bu tür ittifaklar bölge barışına katkı sunmaz”** şeklinde eleştiride bulunmuştur. Fransa ise resmî açıklamalarında **“bu anlaşma kimseye karşı değildir, Doğu Akdeniz’de Avrupa egemenliğini güçlendirmek içindir”** diyerek kendini savunmuştur. Fransa’nın, GKRY ile de savunma iş birliği mevcuttur (Lefkoşa’ya Exocet ve Mistral füzeleri satmış, deniz üssü kullanımı anlaşması yapmıştır). Genel olarak Paris, Doğu Akdeniz’de **Türkiye’nin nüfuzunu sınırlamak ve Avrupa çıkarlarını korumak** yaklaşımındadır. 2025 itibarıyla Fransa, Yunanistan’la müttefiklik içinde Ege’de olası bir karışıklığı önlemeye çalışmakta, fakat böyle bir durum vuku bulursa Atina’ya desteğe hazır olduğunu hissettirmektedir. Bu da Türkiye açısından karşısında **nükleer silaha sahip bir BM-5 daimî üyesinin** yer alabileceği anlamına gelir ki, savunma anlayışında çok farklı bir boyutu işaret etmektedir.

- **Avrupa Birliği ve “Stratejik Pusula”:** AB, Yunanistan ve Kıbrıs Cumhuriyeti’nin üyesi olması nedeniyle, Ege ve Doğu Akdeniz gerilimlerinde kurumsal olarak Yunan tezlerine yakın durmaktadır. AB’nin Mart 2022’de kabul ettiği **“Stratejik Pusula” (Strategic Compass)** adlı ortak savunma belgesinde, Doğu Akdeniz istikrarsızlık ve risk bölgesi olarak tanımlanmış; **“üyelerin egemenlik haklarına meydan okuyan, provokatif tek taraflı eylemler”** kınanmıştır. Burada üstü kapalı şekilde Türkiye’nin 2020’deki sondaj faaliyetleri ve gerginlik çıkaran adımları hedef alınmıştır. AB, 2019 ve 2020’de Türkiye’nin Doğu Akdeniz’deki eylemlerine karşı kademeli yaptırım kararları almış (çok sınırlı uygulansa da) ve her Avrupa Konseyi bildirisinde **“Türkiye uluslararası hukuka saygı göstermeli, Yunanistan ve Kıbrıs ile sorunlarını diyalogla çözmeli”** çağrılarını yapmıştır. **AB’nin Genişleme Raporları** da düzenli olarak Türkiye’yi Ege’de hava sahası ihlalleri yapmakla, Kıbrıs’ın haklarını çiğnemekle eleştirmektedir. Tüm bu birikim, Ankara’da **“AB, Yunanistan’ın sözcülüğünü yapıyor”** algısı yaratmıştır. Nitekim Türk Dışişleri, AB’yi bu konuda **“yansız arabulucu olamaz”** diyerek eleştirmiş ve AB’yi dışlayan (ikili veya NATO şemsiyesinde) mekanizmaları tercih edeceğini ima etmiştir. Yine de **Yunanistan ve GKRY’nin AB içindeki veto gücü**, Türkiye-AB ilişkilerinin kırılma noktasını oluşturmaktadır.

AB cephesinden bakıldığında, **Doğu Akdeniz Gaz Forumu** gibi yapılar aracılığıyla Yunanistan-GKRY ekseninde desteklenmektedir. AB, **Enerji arz güvenliği** arayışında Doğu Akdeniz gazının rolünü tartışmış, Yunanistan’ı AB’ye LNG giriş kapısı olarak fonlamıştır (Aleksandroupoli LNG terminali AB fonuyla yapıldı). ABD’li ExxonMobil ve Fransız Total, Yunanistan’ın batısında ve GKRY açıklarında arama ruhsatları almıştır. Bu durum, AB’nin fiilen Yunanistan’ı bölgesel enerji denkleminde bazı gerçekler göz ardı edilse de merkezi konuma koyduğunu gösterdiğine şüphe yok.

AB içindeki görüş ayrılıklarına değinmek gerekirse; İtalya, İspanya gibi Akdeniz ülkeleri Türkiye'ye karşı sert yaptırımlara mesafeli durmuş; Fransa, Yunanistan ve Avusturya ise daha sert bir tutum istemiştir. Almanya genelde ara bulucu rolüyle dengeci davranmıştır. Sonuçta AB, 2022'de Türkiye'ye yönelik *"koşullu pozitif gündem / koşullu yaptırım"* ikili yaklaşımını benimsemiştir. Türkiye, AB ile daha yakın savunma ilişkisi kurmak (ör. PESCO projelerine katılmak) istemiş fakat Yunanistan-GKRY engeline takılmıştır. Bu dinamik, Türkiye'yi Rusya ve Çin gibi aktörlerle teknik iş birliğine yönelten bir faktör de olmuştur (S-400 alımı örneği).

- **Rusya'nın Tutumu:** Rusya, tarihsel olarak Türkiye ile Yunanistan arasındaki gerilimden fayda sağlamıştır. İki NATO üyesinin gerilim içinde olması, İttifak'ın her türlü projeksiyonu içim pozitif bir etmen değil. 1974 Kıbrıs krizinde ABD'nin Türkiye'ye silah ambargosu uygulaması ve NATO'nun bölünmesi, Sovyetlerin Akdeniz'de manevra alanını artırmıştı. Günümüzde de Kremlin, Türk-Yunan anlaşmazlıklarında alenen taraf olmamakla birlikte, perde gerisinde bazı hamlelerle etkili olmuştur. Örneğin Rusya, GKRY'ye 1997'de S-300 hava savunma sistemi satarak (sonradan Yunanistan'a devredildi), Ege denkleminde ilk uzun menzilli füze sistemini sokmuştur. Bu tür silah satışları, Rusya'nın bölge satrancında ustaca hamleleridir. 2022'de Ukrayna savaşının başlamasıyla Yunanistan, Rusya'ya karşı net tavır alıp Ukrayna'ya silah desteği vermiş, Türkiye ise arabulucu rolüne soyunup Rusya'ya yaptırım uygulamamıştır. Bu durum, Yunanistan-Rusya ilişkilerini en düşük seviyeye indirmiştir. Rus Dışişleri, Yunanistan'ın ABD'ye Dedeagaç'ı açmasını eleştirmiş; *"bu, Karadeniz'e NATO yığnağı içindir, Yunanistan kendini ABD'nin ileri karakolu yapıyor"* mealinde açıklamalar gelmiştir. Ayrıca Rusya, Türkiye'ye diplomatik mesajlarında *"NATO içindeki bazı ülkeler Ege'de provokasyon yapıyor"* diyerek, Yunanistan'ı işaret etmiştir. Özellikle Erdoğan ile Putin görüşmelerinde bu konunun gündeme geldiği Türk basınına yansımıştır. Moskova, **Montreux Sözleşmesi** gereği savaş gemilerinin Boğazlar'dan geçişine kısıt getiren Türkiye'nin, Dedeagaç üzerinden NATO ikmaline izin vermesinden rahatsızdır. Bu nedenle Yunanistan'daki ABD varlığını eleştirerek Türkiye'ye yakınlaşmaya çalışmıştır. Öte yandan, olası bir Türk-Yunan çatışmasında Rusya'nın tutumu belirsizdir. Muhtemeldir ki Rusya, NATO'nun zayıflaması pahasına yangına körükle gitmeye çalışır, BM Güvenlik Konseyi'nde dengeleyici rol oynamak ister. Ancak şunu da not etmek gerekir: 2020'de Türkiye ile gerginlik yaşayan Yunanistan, **Fransa ve UAE** ile Akdeniz'de tatbikatlar yaparken; aynı dönemde Rusya da Türkiye'ye gözdağı vermek istercesine **Mısır ile ortak tatbikat** icra etmişti. Yani Rusya bazen Yunanistan'ın hamlelerinden memnun da olabilir (Türkiye'ye baskı kurduğu ölçüde). Sonuç olarak Rusya için ideal senaryo, Türkiye'nin tamamen Batı'dan kopup kendine yaklaşması ve Yunanistan'ın "ABD piyonu" olarak yalnız kalmasıdır. Bu yüzden Rus diplomasi söylemi Türkiye'yi kazanmak için Yunanistan'ı kötülemeye eğilimli gibi görünmektedir.
- **Çevre Bölge Ülkeleri (İsrail, Mısır ve Diğerleri):** İsrail, 2010 sonrası Türkiye ile yaşadığı krizlerin (Mavi Marmara vb.) etkisiyle Yunanistan ve GKRY ile stratejik yakınlık kurmuştur. **İsrail-Yunanistan-GKRY üçlü zirveleri** düzenli olarak yapılmakta, iki ülke savunma sanayii iş birliği hızla ilerlemektedir. İsrail, Yunanistan'da **Kalamata Ulusal Havacılık Eğitim Merkezini** inşa edip işletmeye başlamıştır (on yıllık bir anlaşma ile İsrail şirketi Elbit, Yunan pilotlara eğitim vermektedir). Ayrıca İsrail'den Heron tipi İHA'lar Yunanistan'a kiralanmış, Spike-NLOS tanksavar füzeleri tedarik edilmiştir. Doğu Akdeniz'de **EastMed boru hattı** projesi de Yunanistan-İsrail ortak vizyonuydu; her ne kadar fizibilite sıkıntıları nedeniyle duraklasa da ABD'nin 2022'de projeyi desteklemekten çekildiği görülse de, İsrail-Yunanistan enerji ortaklığı (Kıbrıs ile birlikte) hâlâ siyaset gündemindedir. İsrail, Türkiye ile 2022-23'te ilişkileri düzeltmeye çalışsa da, Yunanistan'la kazandığı güveni bırakmamıştır. Yunanistan Savunma Bakanı'nın ifadesi **"Aşil'in Kalkanı projesinde İsrail parmağı"** olduğunu göstermektedir – ki gerçekten de Yunanistan'ın ileri teknoloji ihtiyacına Tel Aviv büyük ölçüde karşılık vermektedir. Bu, Türkiye için yeni bir cephe sayılabilir. Mısır'a gelirse: Mısır ile Türkiye 2013-2021 arası gergin iken, Yunanistan-Mısır 2020'de kısmi MEB anlaşması imzalayıp Türkiye-Libya mutabakatını boşa düşürmüştür. Ancak 2022-25 arasında Türkiye-Mısır ilişkileri de normalleşme sürecine girmiştir. Mısır, Yunanistan'la enerji iş birliğini sürdürürken, Türkiye ile de diyalog kapısını açık tutar. Suudi Arabistan, BAE gibi aktörler 2020'de Yunanistan'a destek açıklamış (hatta BAE F-16'ları Krito üssüne konuşlanmıştı bir süre); ama 2023 itibarıyla Türkiye ile de yakınlaştıkları için bu yönde hareket beklenmemektedir.

Genel olarak bölge ülkeleri, Türkiye ve Yunanistan arasındaki gerilimin tırmanmamasını tercih eder, çünkü böyle bir çatışma **hem NATO'yu zayıflatır hem de bölgesel ekonomileri sarsar**. Ancak kendi çıkarlarına dokunmadığı sürece, büyük güçlerin (ABD, Rusya, AB) hamlelerine paralel pozisyon alırlar. İsrail ve Fransa, Yunanistan'ı destekleyerek Türkiye'yi sınırlandırmak isterken; Rusya ve kısmen Çin (liman yatırımları nedeniyle Yunanistan'la iyi geçinse de) NATO içi çatlağı derinleştirmek yönünde hamlede bulunmaları muhtemeldir.

Değerlendirme ve Sonuç

Ege Denizi ve Doğu Akdeniz'deki mevcut tablo, **askeri gerilim, diplomatik ihtilaf ve hukuk mücadelesinin iç içe geçtiği** karmaşık bir denklem sunmaktadır. Yunanistan'ın son dönemde attığı adımlar, **bölgesel güç dengesini kendi lehine kalıcı biçimde değiştirmeyi** hedefleyen hamlelerdir. Türkiye ise bu hamleleri boşa çıkarmak ve kendi

haklarını korumak için hem askeri caydırıcılığını güçlendirme hem de uluslararası hukuk zemininde mücadele verme ikili stratejisini sürdürmektedir.

Türkiye, Ege ve Doğu Akdeniz'deki anlaşmazlıklarda **uluslararası hukuka dayalı güçlü tezlere** sahiptir: Adaların silahsızlandırılması antlaşma meselesi olarak haklı bir zemine oturur; deniz yetki alanlarında hakkaniyet prensibinin uygulanması da birçok emsale dayanan güçlü bir argümandır. Ankara bugüne dek bu tezlerini diplomasiyle savunmayı tercih etmiş fiilen statükoyu zorlamamaya gayret etmiştir. Buna karşılık Yunanistan son dönemde **fiili adımlar atarak** (adaları silahlandırıp Mavi Vatan sahasına füzeler yığarak) dengeyi değiştirme niyetini ortaya koymuştur.

Son tahlilde, 50 yılı aşkın süredir çözüm bekleyen bu kompleks meseleler zinciri, uluslararası hukuk zemininde ve barışçı yöntemlerle ele alınmadığı takdirde, giderek hız kazanan bir askeri teknoloji yarışının gölgesinde daha da kaotik bir görünüm arz edecektir. Yunanistan'ın **"Aşıl'ın Kalkanı"** doktrini ve kapsamlı silahlanma planı, Türkiye'yi sadece diplomatik değil, aynı zamanda stratejik ve askerî açıdan da ciddi bir meydan okumayla karşı karşıya bırakmaktadır. **Türkiye, uluslararası hukuka bağlılığını ve diyalog arayışını korumakta kararlıdır; ancak bunun zafiyet değil, bilakis itidalin gücü olduğu unutulmamalıdır.**

Yunanistan'ın içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal kırılganlıklar göz önüne alındığında, yüksek maliyetli silahlanma politikalarının uzun vadede halkın refahı ve bölgesel uyum açısından sürdürülemez sonuçlar doğurabileceği de göz ardı edilmemelidir. Bu bağlamda, Yunanistan'ın güncel jeopolitik baskıların ve üçüncü ülkelerin yönlendirmelerinin ötesinde, **uzun vadeli bölgesel dengeyi, istikrarı ve barışı önceleyen politikalar üretmesi** hem kendi ulusal çıkarları hem de Doğu Akdeniz'in geleceği açısından elzemdir.

Türkiye, uluslararası hukuk ilkelerine sadık, yapıcı ve diyaloga açık tutumunu sürdürmekte kararlıdır. Aynı şekilde, Yunanistan'ın da maksimalist pozisyonlardan uzaklaşıp, Lozan Barış Antlaşması'nın ruhuna uygun olarak barışçıl bir ortak gelecek inşa etmeye yönelmesi, yalnızca iki ülkenin değil, tüm bölgenin yararına olacaktır. Türkiye ve **Türk Silahlı Kuvvetleri, bölgesel barışı tehdit eden her türlü gelişmeye karşı en üst düzeyde caydırıcı ve asimetrik etkili tedbirleri alma yeteneğine, kapasitesine ve iradesine sahiptir.**

"Barışı zayıflık sananlar, barışın kudretini görmedikleri gün pişman olurlar."(Anonim)

Kaynakça: (Bu analiz AI destekli olarak belirlenen aşağıdaki kaynaklardan elde edilen bilgilerin yorumlanmasıyla oluşturulmuştur)

- Republic of Türkiye Ministry of Foreign Affairs. (2021). *Militarization of Eastern Aegean Islands Contrary to the Provisions of International Agreements*. **MFA.gov.tr**. (Erişim: 5 Aralık 2025)
- KeepTalkingGreece. (26 Mayıs 2022). *Greece's Letter to UN refuting Turkey's claims regarding Aegean islands*.
- Nordic Monitor (Abdullah Bozkurt). (14 Şubat 2022). *Turkey ratchets up campaign to justify invasion of eastern Greek islands in the Aegean*.
- Atlantic Council (Katerina Sokou). (7 Ekim 2021). *Greece and France give European strategic autonomy a shot*. **New Atlanticist**.
- Reuters (Lefteris Papadimas ve Michele Kambas). (7 Ekim 2021). *Greek parliament approves defence pact with France*. **Reuters World News**.
- Reuters (Lefteris Papadimas). (5 Aralık 2025). *Greek parliament approves purchase of rocket systems from Israel*. **Reuters Business**.
- eKathimerini. (23 Eylül 2025). *Air Force receives 42nd F-16 Viper from Lockheed Martin*.
- Daily Sabah. (25 Temmuz 2024). *Greece formally approves deal to buy F-35 jets from US*. (F-35 anlaşması detayları)
- Greek City Times. (6 Aralık 2025). *Hellenic Navy to Raise Greek Flag on First FDI Frigate KIMON*.
- Greek City Times. (1 Aralık 2025). *Dendias Presents Greece's New Deterrence Doctrine...* (Aşıl'ın Kalkanı konuşması)
- Reuters (Edward McAllister, Lefteris Papadimas). (6 Kasım 2025). *Exxon enters Greece with gas deal that expands US footprint in eastern Med*. **Reuters Energy**.
- Euractiv. (Ekim 2021). *French defence ministry says exclusive economic zones not part of Greece-France deal*.
- Avrupa Birliği Konseyi. (Mart 2022). *A Strategic Compass for Security and Defence*. (Doğu Akdeniz ve Türkiye bölümü)